

Galgeriet – verantwoording en toelichting straatnamen

CENTRAAL THEMA: 'TYPEREND VOOR MONNICKENDAM', VOORAL TOEGESPITST OP 'VISVERWERKING' EN 'SCHEEPVAART/SCHEEPSBOUW'.

Kades - gericht op scheepvaart/scheepsbouw

Botterkade. (kade 4) Op de beide scheepswerven in de binnenstad van Monnickendam zijn vele honderden bidders gebouwd. De botter is het meest gebruikte en iconische schip voor de visvangst op de Zuiderzee. Langs de Botterkade kan een deel van de bruine vloot een aanlegplaats vinden.

Viskotterkade. (kade 3) Nadat de scheepswerven overgingen naar de bouw van stalen schepen zijn op beide werven veel viskotters gebouwd. De viskotterkade is gesitueerd langs de vaargeul in de Gouwzee tegenover de scheepswerven waar de viskotters werden gebouwd.

Gouwzeekade. (kade 2) De ligging van Monnickendam aan de Gouwzee valt samen met de kade die ernaar vernoemd wordt. Op Marken komt de naam Gouwzeestraat voor. Dat is geen beletsel om in Monnickendam een kade naar de Gouwzee te vernoemen.

Hellingkade. (kade 1) In Monnickendam werden de twee scheepswerven, die van oudsher onder andere vissersschepen bouwden, steevast aangeduid met 'De Helling'. Dit begrip wordt nog steeds gehanteerd.

Stegen - gericht op visverwerking

Inleggerij. (steeg 4) Op het Galgeriet was op de locatie van de huidige jachthaven Waterland bijna 20 jaar lang de inleggerij Duyvis gevestigd. In dit visverwerkende bedrijf werd vooral rolmops, zure haring en ansjovis ingelegd. Ook werden augurken hier ingelegd in het zuur.

Visrokerij. (steeg 3) Vanaf rond 1700 ontstond het roken van vis voor de smaak en als middel om het gerookte product langer houdbaar te maken. Eeuwenlang waren er veel visrokerijen in Monnickendam gevestigd, ook decennia lang op het Galgeriet. De Monnickendamse visrokerijen waren wijd en zijd bekend en beroemd.

Fileerderij. (steeg 2) Het fileren van vis vond in de binnenstad plaats in de Tonnesteeg langs de Gooische Kaai en meer dan 40 jaar lang ook op het Galgeriet, bij het bedrijf Diepvries Monnickendam (DIMO). Grote hoeveelheden gefileerde platvis vonden hun weg naar klanten over de hele wereld. In de Tonnesteeg ging het om het fileren van gerookte aal.

Zoutziederij. (steeg 1) Zout is een onmisbaar ingrediënt voor de smaak en de conservering van vis. Zoutziederijen leverden zout aan de visrokerijen. Ook Monnickendam heeft zoutziederijen gekend.

Straten – gericht op visverwerking.

Bokkinghange. (straat 4) In de visverwerking was bokking ofwel (Zuiderzee)haring het belangrijkste product. De helft uit van de inkomsten uit de visverwerking bestond uit het

verwerken (roken, bakken, inleggen) van haring tot bokking. In Monnickendam werd en wordt de visrokerij 'De Hange' genoemd, vandaar de naam 'Bokkinghange'.

Ansjovisanker. (straat 2) Ook het verwerken van ansjovis was economisch gezien belangrijk. Zowel in de binnenstad als op het Galgeriet waren bedrijven gevestigd waar ansjovis werd ingelegd. Nadat ze waren gekopt werden de ansjovis sterk gezouten en ingelegd in kleine tonnen van 30 kilo. Deze tonnen waren ankers genoemd, vandaar de naam Ansjovisanker.

Haringklok. (straat 3) Als er vis aan land werd gebracht bij de gemeentelijke visafslag bij de Lange Brug over de binnenhaven werden de kopers (visrokers) hierop attent gemaakt door het luiden van de klok bij de afslag. Zo snel mogelijk gingen zij dan naar de afslag om hun inkopen te doen. Deze klok stond bekend als 'De Haringklok' en is nog aanwezig bij de voormalige visafslag.

Galgeriet. (straat 1) Eeuwenlang een onontgonnen en ontoegankelijk rietmoeras en vanaf de jaren '60 van de vorige eeuw ontwikkeld tot bedrijventerrein. Op het Galgeriet waren onder andere 7 visverwerkende bedrijven en 5 aan scheepvaart te relateren bedrijven gevestigd. De centrale as in de nieuwe wijk leent zich voor de naam Galgeriet ter vervanging van de huidige straatnaam Galgeriet.

Plein – gericht op de centrumfunctie op het Galgeriet

De Troeter. Monnickendam was in de 18^e eeuw zo sterk verarmd dat voor de hongerlijdende bevolking onder De Beurs bij De Waegh periodiek gratis gortepap werd uitgedeeld. Deze pap werd 'Troet' genoemd. Hieraan danken de inwoners van Monnickendam de geuzennaam 'Troeters'. De Beurs in het hart van de binnenstad groeide hiermee uit tot een ontmoetingsplaats.

Monnickendam, 10 maart 2021.

Adviescommissie straatnamen Galgeriet.